

PRO MEMORIA

Liturgia Sacra 11 (2005), nr 1, s. 193-196

KS. HELMUT JAN SOBECZKO
Opole

ŚP. KSIĄDZ PROFESOR ADAM DURAK SDB

Kiedy liturgicznie uroczymy czciliśmy narodziny św. Jana Chrzciciela, w dniu 24 czerwca 2005 r., dowiedzieliśmy się o narodzinach do nieba naszego Kolegi i Przyjaciela, ks. profesora Adama Duraka, salezjanina. Odszedł do Pana w wieku 56 lat, a więc jeszcze w okresie najbardziej twórczym dydaktycznie i naukowo. Wprawdzie choroba niszczyła jego organizm od dłuższego czasu, ale aktywnie pracował prawie do samego końca. Jeszcze jakieś trzy tygodnie przed śmiercią przesłał do naszej Redakcji obszerny artykuł do przygotowywanej monografii o modlitwach eucharystycznych, planował dalsze publikacje z dziedziny liturgicznej.

Ks. Adam Durak urodził się 6 sierpnia 1949 r. w Wyżysku. Po odbytych nowicjacie (Kutno-Woźniaków, 1967–1968) i pierwszej profesji zakonnej (16.08.1968) oraz po studiach teologicznych przyjął w Rzymie święcenia kapłańskie w dniu 29 czerwca 1975 r. Przez dwa lata po święceniach pracował w duszpasterstwie parafialnym jako wikariusz we Fromborku (1975–1977). Jego zainteresowania liturgiczne sprawiły, że został przez przełożonych zakonnych wysłany na studia specjalistyczne do Rzymu.

W latach 1977–1982 studiował na Papieskim Instytucie Liturgicznym *San Anselmo* w Rzymie. Do przyszłej pracy dydaktycznej i naukowej zaprawiał się u takich mistrzów i wybitnych pionierów soborowej reformy i odnowy liturgicznej, jak profesorowie: S. Marsili, B. Neunheuser, A.M. Triacca, A. Docent oraz J. Pinel. W czasie studiów był bardzo koleżeński, życzliwie nastawiony do drugich i chętnie spieszący z pomocą mniej obeznanym z realiami rzymskimi. Przez trzy lata mogliśmy

się regularnie spotykać i dzielić różnymi uwagami na aktualne tematy, nie tylko liturgiczne. W Rzymie obronił również swoją pracę doktorską, w której podjął się analizy teologiczno-biblijnej i liturgiczno-pastoralnej posoborowej ksiągi: *Obrzędy wtajemniczenia chrześcijańskiego dorosłych*. Obszerne fragmenty rozprawy opublikował w pierwszej swojej książce: *L'iniziazione cristiana, mistagogia della carità. Studio teologico biblio liturgico e pastorale dell'OICA. (Estratto dalla Dissertazione per conseguire la laurea in Teologia Dogmatica presso Pontificia Università Urbaniana)* (Roma 1982, 98 s.).

Po powrocie z Rzymu, od 1982 r. był wykładowcą liturgiki w salezjańskim Wyższym Seminarium Duchownym w Łądzie, a od 1988 r. na ATK w Warszawie. W tym roku został przeniesiony do Łomianek, gdzie ostatnio (od 2000 r.) pełnił również obowiązki dyrektora wspólnoty domu. Przez jedną kadencję pracował również w administracji i zarządzie Inspektoratu jako wikariusz Inspektora w Pile (1992–1995).

Przez ostatnie 17 lat swoją działalność naukową i dydaktyczną związał z warszawską Akademią Teologii Katolickiej, a następnie Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego, gdzie zdobywał kolejne awanse naukowe. Stopień doktora habilitowanego uzyskał w oparciu o dorobek naukowy i rozprawę pt. *Treści uczestnictwa we Mszy świętej w świetle formuł euchologicznych Mszału Rzymskiego dla diecezji polskich (niedziele wielkiego postu i Paschy)* (Piła 1992, 175 s.). Tytuł zaś naukowy profesora został mu nadany na podstawie całokształtu dydaktyczno-naukowego oraz pracy pt. *Uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa. Analiza hermeneutyczna tekstów celebracji* (Kraków 1999, 234 s.). Nagła śmierć przeszkodziła finalizacji zaawansowanych starań o ministerialną nominację na stanowisko profesora zwyczajnego UKSW.

Bogaty i wielowątkowy jest jego dorobek naukowy. Sporządzone przez niego krótko przed śmiercią zestawienie bibliograficzne (w związku z uzwyczajnieniem) obejmuje 165 pozycji, w tym: 8 książkowych, 72 artykułów naukowych, 25 artykułów popularnonaukowych, 39 recenzji książek polskich i obcojęzycznych oraz 21 sprawozdań i innych publikacji. Jako jeden z nielicznych liturgistów polskich zajmował się analizą hermeneutyczną tekstów euchologicznych obrzędów liturgicznych. Metodę tę nie tylko sam stosował, ale uczył jej także innych, o czym świadczą jego publikacje na ten temat: *Teksty euchologiczne jako źródło teologiczne. Euchologia liturgiczna* (RBL 1 [1994], s. 32–37); *Metody hermeneutyczne w twórczości homiletycznej* („Seminare” 15 [1999], s. 75–81); *Hermeneutyka liturgiczna* (RT 46 [1999], s. 131–137); *Hermeneutyka liturgiczna* (EK 10, k. 1235–1236). Metoda hermeneutyczna pozwoliła mu na głębsze poznanie teologicznego wymiaru liturgii, w tym zwłaszcza aspektu pneumatologicznego¹.

---

¹ Zob. A. DURAK, *Duch Święty w celebracji zbawczego Misterium liturgiczno-sakramentalnego*, w: TENŻE (red.), *Łądzkie Sympozja Liturgiczne*, Kraków 1997, s. 95–106.

Innym kierunkiem badań naukowych była problematyka pastoralna posoborowej liturgii, zwłaszcza zagadnienie uczestnictwa w niej². Sporo uwagi poświęcił również tematyce liturgii małżeństwa i rodziny jako Kościoła domowego: *Celebrować Słowo Boże w rodzinie* (w: *Nauki o rodzinie*, oprac. zbior., Szczecin 1995, s. 75–81); *Sakrament małżeństwa znakiem tajemnicy jedności i miłości* („Seminare” 12 [1996], s. 31–37); *Przymierze jako obraz komunii małżeńskiej. Studium hermeneutyczne tekstów „Obrzędów sakramentu małżeństwa”* (w: S. Koperek [red.], *Ante Deum stantes*, Kraków 2002, s. 397–411); *Rok liturgiczny w rodzinie* (w: *Słownik małżeństwa i rodziny*, Warszawa-Łomianki 1999, s. 404–405).

Oprócz problematyki wtajemniczania chrześcijańskiego dorosłych w swojej działalności zajmował się zagadnieniem liturgicznej formacji dzieci i młodzieży: *Chrześcijańskie wtajemniczenie młodzieży* („Horyzonty wiary” 12 [1992], s. 39–46); *Formacja liturgiczna dzieci przez Eucharystię* (*tamże*, 7 [1996], s. 73–80); *Celebrować dobroć Bożą wspólnie z dziećmi. Sakrament pojednania* (CT 62 [1992], z. 1, s. 109–112); *Msza z udziałem dzieci w liturgicznej literaturze francusko-hiszpańskiej* (*tamże*, z. 2, s. 112–115).

W szczegółowych recenzjach, publikowanych przede wszystkim w krakowskim „Ruchu Biblijnym i Liturgicznym” i w warszawskich „Collectanea Theologica”, zapoznawał polskich czytelników z najnowszymi opracowaniami wybitnych liturgistów włoskich, m.in.: D. Borobio, A. Chupungco, G. Colombo, T. Federici, J.J. Flores Arcas, A. Mistrorigo, A. Pistoia, M. Sodi, A.M. Triacca.

Na podkreślenie zasługuje także działalność popularnonaukowa ks. Duraka. W miesięczniku „Msza Święta” w latach 80-tych opublikował cykl 23 krótkich artykułów na temat poszczególnych elementów strukturalnych liturgii Mszy św. Rozważania te następnie poszerzył i opublikował w odrębnej pozycji pt. *O Mszy świętej dla Ciebie* (Warszawa 1990, 128 s.).

Bogata była również działalność organizacyjna ks. prof. Adama Duraka, zarówno w swoim zgromadzeniu zakonnym, jak i w środowiskach naukowych. Troszczył się o formację liturgiczną salezjanów, dla których — oprócz wykładów kursorycznych — organizował regularnie tzw. *Łądzkie Sympozja Liturgiczne*, poświęcone najbardziej aktualnym problemom liturgicznym. Na sympozja te zapraszał specjalistów z całej Polski, a także z zagranicy. Cenne materiały z tych sympozjów opublikował w dwóch tomach pt.: *Łądzkie Sympozja Liturgiczne* (t. I, Kraków 1997, 282 s.; t. II, Kraków 2000, 485 s.).

Organizacyjnie udzielał się także na uczelni warszawskiej, na której przez długie lata pełnił obowiązki prodziekana Wydziału Teologicznego, kierownika katedry, a ostatnio również sekcji liturgicznej.

---

² Zob.: *Pojęcie uczestnictwa w liturgii Kościoła*, w: *tamże*, s. 71–82; *Participatio actuosa jako cel reformy liturgicznej*, „Seminare” 20 (2004), s. 223–232.

Istotną dziedziną jego działalności było przewodniczenie Sekcji Wykładowców Liturgiki w Polsce przy Komisji Naukowej Episkopatu Polski. Przewodniczącym sekcji został wybrany na dwie kolejne kadencje (1998–2004). Podczas dorocznych wrześniowych spotkań naukowych umiał z wielkim taktem i życzliwością, ale w sposób zdecydowany integrować i mobilizować do twórczej pracy liczne środowisko liturgistów polskich. Aktualnie należał także do Komisji Episkopatu Polski ds. Kultu Bożego, Duszpasterstwa Liturgicznego i Muzyki Kościelnej. Dzięki gruntownej wiedzy i bogatemu doświadczeniu wnosił zawsze wiele cennych uwag podczas posiedzeń Komisji.

Z żalem żegnamy wielkiego Przyjaciela i Profesora, który mógł jeszcze wiele zdziałać na różnych płaszczyznach pracy formacyjnej i naukowej. W swoim stosunkowo krótkim życiu dokonał jednak bardzo wiele, dlatego mógł odejść po zasłużoną nagrodę do Pana. *R.I.P.*